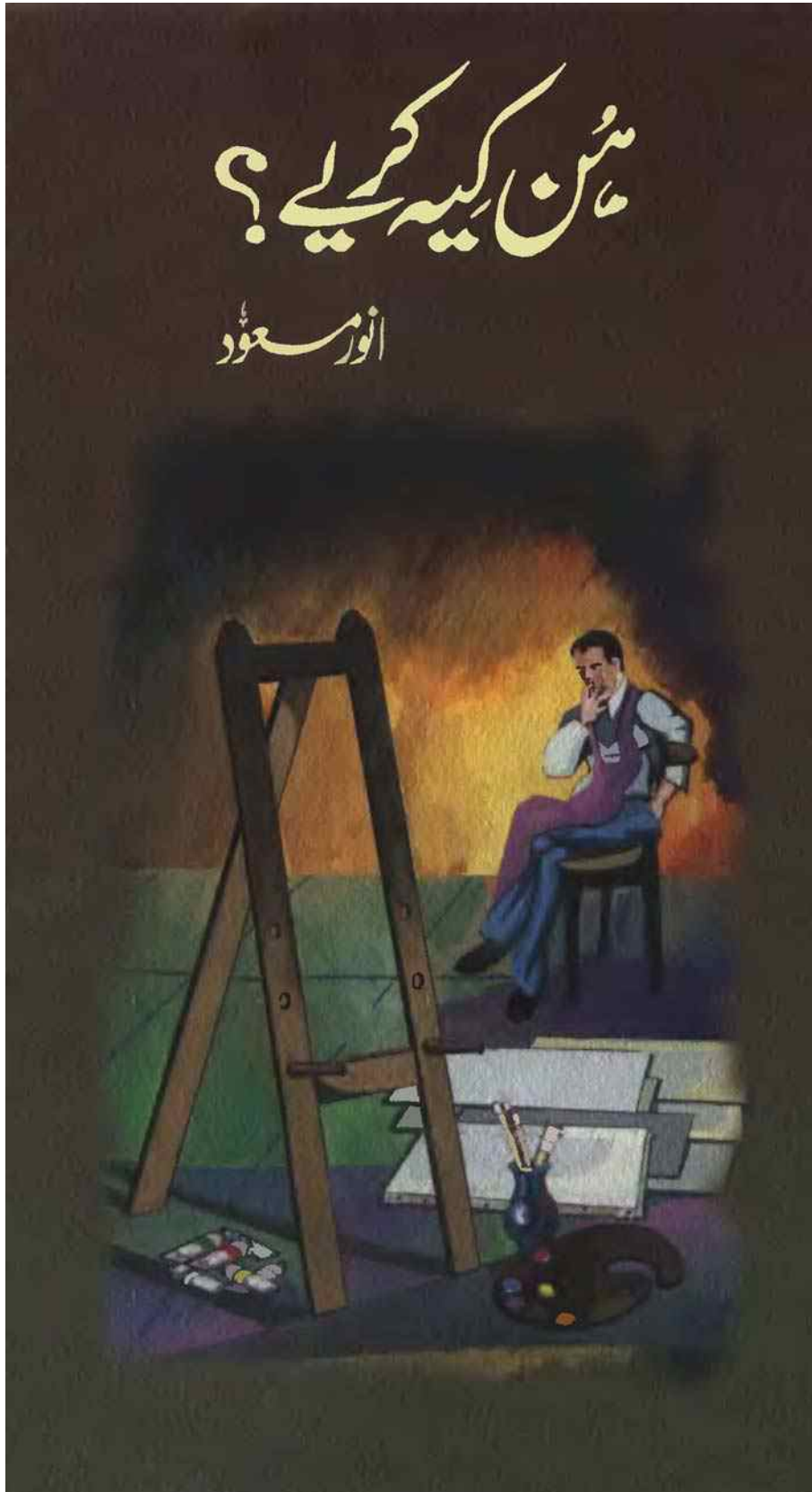

مُن کیسے کرے؟

انور سعید

ہُن کیسے کرے؟

انور مسعود

جملہ حقوق محفوظ ہیں

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ

ضابطہ

ISBN: 964-496-037-1

کتاب	:	ہاں کیہ کریے؟
مصنف	:	انور مسعود
پہلا ایڈیشن	:	۱۹۹۶ء
تیسرا ایڈیشن	:	۲۰۰۶ء
سرورق	:	خالد رشید
مطبع	:	ورڈ میٹ، اسلام آباد
قیمت	:	200.00 روپے

ترتیب

۱۱		اک دو گلاں اپنے ولوں
۱۳	پروفیسر شریف کنجاہی	انور مسعود دے کھانے
۱۹	چوہدری فضل حسین	انور مسعود اور اس کا فن
۲۱	اسیر عابد	موجاں لہراں بہراں (نظم)
۲۵		بچہ
۲۷		نعت
۲۹		سلام
۳۰		اقبال
۳۲		بنین
۳۳		ترک وچ
۳۵		بشرطیکہ
۳۶		محنت
۳۸		اک ساڈا حال نہ جانن

ب

۹۰	چھٹا ولا ایہ طفل تلی	۴۰	کس دے زلفاں دا قصہ
۹۲	پلکاں اُٹے اُتھرواں دے دیوے	۴۳	اوازار
۹۴	منیں ریاں پاکستان دیاں	۴۶	رُب نہ دکھائے
۹۶	احمد علی سائیں	۴۸	ڈٹی
۹۸	ڈاکٹر فقیر محمد فقیر	۵۲	سب نے اپنی بنجو مالا
۹۹	ایسے ڈرتوں مُنکیاں ہوئیاں	۵۴	سوہنی صورت والا
۱۰۱	ججاں ساڈی رسم روایت	۵۷	مِزاج نگار
۱۰۴	میرا کیہ قصور اے؟	۵۸	کیٹرے پاسے جاواں
۱۰۵	۱۴ اگست	۶۲	رکشے والا
۱۰۸	موبائل ٹیلیفون	۶۶	امانت
۱۱۳	چوکی رونق دیکھ کے	۶۹	مری دی برقباری
۱۱۳	جے کر میرے سارے بنجو	۷۱	ہووے پی تقصیر کے دی
۱۱۶	جمعہ بازار	۷۳	صرف اکلایا نظر آیا
۱۲۰	ایویں اونوں تڑھیاں دیتیاں	۷۴	وارا داری - دو کجوس
۱۲۲	وقت مٹھے وچ کڑتن	۷۸	یوم آزادی
۱۲۴	اتھے خورے کیہ ہونا میں	۸۳	پچو یار تنگ نہ کر
۱۲۸	کس تھانویں اکاں گلیاں	۸۸	وارا داریا

۱۲۹

زرعی بھارتاں

۱۳۲

نک نک جاناں

۱۳۳

بولیاں

۱۳۶

وچارا

۱۳۷

چھوٹا وڈا

۱۳۸

جھولا جیہا

۱۳۹

گل وچوں گل نکلی

اک دو گلاں اپنے وتوں

میرے پہلے پنجابی مجموعہ کلام ”میلہ اکھیاں وا“ نوں اپنی مقبولیت حاصل ہوئی اے کہ اوہا چودھوں ایڈیشن شائع ہون والا اے۔ ایس قبول خاطر دے سلسلے وچ میں رب و جتاں وی شکر ادا کران تھوڑا اے۔ قارئین دی گتھی پزیرائی نے وی میرا بڑا حوصلہ ودھایا اے، میں اوہناں دا وی بڑا شکر گزار آں۔ اللہ دے فضل نال ایس پزیرائی وچ وڈرز وڈ اضافہ ہو رہیا اے۔

میرا ایہ پکا عقیدہ اے کہ سیاست ہوئے یا ادب، رب تے رب دی مخلوق نال سچے رابطے توں بغیر گل نہیں بندی۔ ایہ اوہ نکتہ اے جیہڑا ساٹوں پنجابی دے کلاسیکی شاعراں نے سمجھایا اے۔ اوہناں عظیم سخنوراں دے سامنے میری کیہ حیثیت اے؟ کتھے پرت کتھے رائی۔ البتہ اوہناں دیاں مثالیں ویکھ کے میں ایہ گل ضرور پئے بٹھ لئی اے کہ معاشرے دے چال چلن تے اپنے ردعمل دی صحیح عکاسی کرن واسطے بول چال دی زبان بڑی اہمیت رکھدی اے۔ عوام نوں سخن دی لذت وچ شریک کر دیاں ہویاں فنی فرے داری نوں امکانی حد تک نبھانا میں بڑا ضروری سمجھناں۔

ایہ گل میرے مزاج دا حصہ اے کہ میں گل نوں ہاسے دا تزکا لان توں بغیر نہیں رہسکا۔ عوام دا مزاج وی ایس روشن نوں قبول کر دالے۔ ایہ گل دکھری اے کہ ایس ہاسے نوں پنچڑیے تے ہنجر کرن لگ پیندے نیں۔ نشتے نے کئی سچی گل کیتی سی کہ انسان نے اپنے

انور مسعود کے مکھانے

پروفیسر انور مسعود دا پنجابی شاعری دا پہلا مجموعہ ”میلہ اکھیاں دا“ ۱۹۷۳ء وچ لوکاں دیاں اکھیاں دا میلہ بنیاسی تے فیر بندا ای گیا۔ مین تائیں اوس سے یاراں واری چھپن تریں اسی اندازہ لایا جا سکدا لے جے اوس دی شاعری وچ لوکاں واسطے کتنی کجج لے۔ دوہریاں دا لحاظ کروا ہویا میں اپنے صوبے تک ای گل نوں سمیٹ کے کہناں کہ مقبولیت دا ایہ مقصد شاید کسے ہور کتاب نوں نہیں مل سکیا ورنہ پاکستان تے پاکستان توں باہر دیاں شعری مجموعاں سے بلے وچ دی ایہ گل کئی جا سکدی لے۔ وہیاں سالوں وچ یاراں ایڈیشن — نظر کئے نہ کہیں اُس کے دست و بازو کو۔

میلے دا اک اپنا مزج ہوندا لے تے اوستے جان والے وقتی طور تے ضرور اپنے نماں تے دکھان نوں بخل کے جانڈے نیں۔ ایہ وکھری گل لے کہ اوستے جا کے بعض تمناواں تے احساس ہوندا لے کہ گھنگو گھوڑیاں سے ایس بازار وچ بندہ کتناں پالے کے آ گیا لے — ہمارا ایستے خالی آوندے خالی کھڑے کاسے۔ کیوں جے میلہ دنیاوی ہونے یا کسے خانگاہ دا — پنے جیکر پیسے ہوں ڈلھ ڈلھ پیندے ہاسے۔

انور مسعود سے میلے وچ سائے رنگ نظر آوندے نیں۔ پر عمر سے حساب نال تے سبیلے وچ نوں نواں پیر ورن پاروں ساواں میلہ میلہ ای گدا لے تے لوکاں نے وی اوس دی کتاب نوں میلے وانگ ای شوق سے ل نال خریدیا پڑھیا لے۔ مین چاہیاں توں سٹھاں وے تیرے بچ کے وی بھانویں جتھے اپنا لہجہ مٹھانیں پین و تا پر فیر وی گدا لے جے سوچاں تاتسے توں آتائیاں جو گئیاں نیں۔ ایس دا احساس سب توں پہلاں مینوں ایس مجموعے دا ناں

دکھ برداشت کیتے نیں کہ اوہ ہسن تے مجبور لے — میں ایس مجبوری دا کٹل کے عزت کرن میرے دوستاں تے بھجاں نوں میرے دوسرے پنجابی مجموعے دی بڑی دیر دی اڈیک سی۔ ایس سلسلے وچ صرف اپنی گزارش لے کہ پنجابی توں علاوہ اڈوتے فارسی شاعری تے تشریح مضموناں واسطے وی مینوں وقت کڈھنا پیندا لے۔ سمند پار دیاں شاعر پڑا تے تقریباں دیاں بھجاں وی مینوں بڑا مصروف رکھیاں نیں۔ تاخیر دا باعث ایس تریں علاوہ ہور کئی دساں؟

”میلہ اکھیاں دا“ دے پہلے ایڈیشن دی آخری نظم ”پیر فضل مرحوم دی یاد وچ“ سی۔ کجھ سالوں بعد میں اوہ سے وچ کجھ تازہ نظماں (داراداری، جمعہ بازار، کتھے والاتے واوترا وغیرہ) دا اضافہ کیتا سی۔ استاد گرامی پروفیسر چوہدری فضل حسین تے میرے محترم دوست پروفیسر جمیل عالی حوالا دا ایہ مشورہ بڑا مناسب ہوندا لے کہ بعد وچ کھیاں بھجاں نظماں غزلاں بعدے مجموعے وچ شامل ہونیاں چاہی دیاں نیں۔ لہذا میں اوہ کلام تازہ مجموعے وچ شامل کر دتا لے۔ ”میلہ اکھیاں دا“ دے اگلے ایڈیشن انشاء اللہ سب توں پہلے ایڈیشن دی ضخامت مطابق شائع ہون کے۔

میں پروفیسر شریف کنجہای حوالا دا وی بے حد ممنون آں کہ اوہناں نے اپنیاں مصروفیتاں وچوں وقت کڈھ کے ایس کتاب دا ویباچہ تحریر کیتا لے تے میرا مان ودھایا لے۔ جناب پروفیسر چوہدری فضل حسین ہواں بڑے گنگے غلوں نال اپنے تاثرات لکھ کے سیری بڑی عزت افزائی کیتی لے۔ اوہناں دا انگریز اداکرن توں بغیر گل پڑی نہیں ہندی۔

اسیر عابد حوالا ایس مجموعے دی ترتیب سے سلسلے وچ وی مینوں بڑے قیمتی مشورے عنایت کیتے نیں۔ اوہناں دی نظم واسطے وی میں اوہناں دا بڑا ممنون آں۔

انور مسعود

دی اپنا فرض خیال کرے میں تے آل دولے ہوندیاں ناانصافیاں دیاں گلاں کرسے جانے میں :

ساری بزرگی مری تے رنگ سارا اوس دا
ایسی اکل نال خالم ہاشم ورتا نڈا رہیا
میں سال عسہ منی والا میل بھلا کیہ زور سی
اوہ سی مرضی والا تاغیر شہ فرماندا رہیا
اک کنی انور نہ بھینجے زمین دتی اوس نے
اس طرحاں بندا رہیا بڈل کہ ترساندا رہیا

ایہ تہی شعر ساڈے نمک دی اکثریت دی موتمہ بلدی تصویر میں تے انور مسعود نے درومند دل
دی پکار دی - ایس غزل دا نمکھالے :

وقت مٹھے وج کڑتق دا رالا پاندا رہیسا
ساویاں مرجاں شتوواں رنگے راندا رہیا

میں ایس توں پہلاں جھٹوں پیراں دی پنڈ کہیالے اوس توں پیغمبری پنڈ دی آکھیا جا
نکھالے تے ایس غزل دا اک شعر میری گل دی تصدیق کروا اے :
ایہ تے لوکاں صرف لیکھے دے دہائے جانندے
فایہ اوہناں توں کیہ نقصان پونچاندا رہیا

زندگی دی تاش کھینڈن والیاں وچوں اکناں توں اکل نال بے رنگ پتے فیٹے تے آپوں رنگ
ولے رکھ لینے اوہ نقصانے جیہڑا آج دا وتیرہ بن گیا ہویا لے تے ہر کرنی ایہ اکل کھٹن بچھے
اکھا ہویا لے بے کس طرحاں شتوواں وج ساویاں مرجاں زلا کے کوچ سکے -

حالات دی کتنی ستم ظریفی اے بے مسیئلہ وکھن والیاں توں جن ایہ کچھ دی
دیکھنا پنے گیا لے :

”جن کیہ کیہیے“ سن کے ہویا جی شاعر جن مسیلاں داخل تلاش کرنا چاہندا لے تے اوس دا بنیادی
مسئلہ اوس دی غزل دے ایس شعر توں معلوم بندا اے :

دل دیاں سنیاں تے اوہ لگیاں ہر طرحاں دیاں گلاں
زوالے کچھ ہر طرحاں دا میرے آل دولے

شاید ہر طرحاں دیاں لوکاں بے زور اور ہون کارن انور مسعود توں غزل نے اپنے دل کچھ کھنڈیا
لے — غزل بڑے چرتوں ساڈے گچھے تے ان گچھے دکھان دی بھنجال بندی چلی آ رہی لے
تے نال ای کھیرے دا کم وی دیندی آئی لے جس توں غالب توں وی احساس ہویا سی :

کھلتا کسی پر کیوں مئے دل کا معاملہ
شعروں کے انتخاب نے رسوا کیا مجھے

انور مسعود دیاں غزلاں توں وی سائوئل انور مسعود نے اندر فنی دا پتہ لگدے جس نے میلے
وج اپنا آپ لوکاں کولوں چھپایا ہویا لے تے چھپائی رکھیا لے :
میں رہیا انور سدا زخماں تے پرے تاندا
لوک بھٹیں پے کے بھنجال تے ہاسا وکھیکے

جس طرحاں میں تے میںے دی فانی سوادلی ہوندی لے تے پرت سوادلی نہیں ہوندی ، ایسے طرحاں
زندگی لے میں تے میںے دی دیگر وی ٹھکنیوں پنے پا جاندی لے تے انور مسعود دی غزل فوج ایہ
بھینیت بھگدی نظر آوندی لے - ایہ ٹھکنیوں اپنی ذات بے حوالے نال ہوندا تے شاید قابل فخر
تے قابل فکر نہ ہوندا - پر لوکاں بے حوالے پاروں ایہ شاعر نے اپنے واسطے وی قابل فخر لے تے
لوکاں واسطے دی ہنساں دیاں کوکھان اوس توں تھکایا لے ، ورنہ انھارہویں انھویں گریزاں
دیاں مرجاں کرے تے بال بچے و توں مٹھن ہونڈے و فوواں پر دھیر میاں بیوی توں بظاہر کہیہ
دکھ ہوسکدا سی - ایہ وی قدرت دی کاکیری لے کہ اوس نے ہر سسے تے ہر تھا توں انور مسعود
ورگے بندے پیدا کیئے نہیں جیہڑے ”بین“ والے سلسلے دے نال نال لوک پڑ دی پنڈ توں نچکنا

خواباں بچ دی تکیاں نہیں سن ساڑن واپسیاں چھانٹواں
کدی خیال وی آیا نہیں سی دپتے وی ٹھہر جانا میں

ایسے سلسلے وچ اک ہور غزل دا شعر لے :

کوئی نغمہ نہ پتے پیڑی اوہیاں اوہو جانے

دھپاں ریتاں ہوکیاں انور بدل برقاں ہوگے

اوہیاں اوہو جانے والا رویہ وی نراس دا ای اک نوپ لے تے نبی تے شاعر وچ ایہو ای فرق بولا
لے۔ انور مسعود دیاں غزلاں وچ ساڈن ایس دا جھولا ہلا لے :

چوگھی رونق دیکھے کہہ داتے حال گواچا ہویا

بھیڑ بھڑکے سے وچ جمران بال گواچا ہویا

نسبت دی خوشبوئی والی لیر نہ نچیلے مسیٹوں

مسیلہ گتے یاد پورے رومال گواچا ہویا

شعران وچ بڑی کھل تے پہلو داری ہوندی لے جس توں ایسین ساقی توں شراب پلاون والا
وی مراد لے سکے آں تے پیر پیغمبر وی۔ کھل دا ایہو ساقی وقت دیاں ہویاں انور مسعود سے ایس شعر
وچ رومال توں، میں سوچتاں ہاں کہ اوہ گواچا ہویا جھنڈا وی مراد ہو سکدا لے جس می کمی توں
لکھتاں کروڑاں مسلماناں دی طرحاں انور وی گتے میں وچ محسوس کر رہیا لے۔ ایہ خیال مسیٹوں
ایس توں وی آیا لے کیوں ہے اوس وا پہلا مجموعہ ایس احساس توں غالی سی۔ ایس جھنڈے کو
حوالے نال اوس توں مدینہ دی یاد وی آؤندی لے تے مدینہ دی یاد اوووں ضرور آؤندی اے
جندوں آس نراس وچ بدلن لگدی لے :

کدی تے کوئی کرباں والا است ہوا وانجھا

تیرے شہر دے جھکے آئے میرے لیسوں لنگے

ایہ بُتھا اک علامت لے، اک استعارہ لے تے ایس توں اوه INSPIRATION مراد لے جس نے

عرباں توں سرکندہ قوم بناؤتسی تے جیوں جیوں پاکستان مالی، سیاسی تے سماجی حوالے نال
ہیشاں ہوندا چارہیا لے تیوں تیوں انور مسعود ورگے سوچنماں توں اوس تجھے دی ضرورت
زیادہ محسوس ہوندی جارہی لے۔ ”ہن کیہ کریتے؟“ دا جواب انور مسعود نے ایس نعتیہ مہرے
وچ صاف صاف نظر آؤندا لے :

تیرے چانن والا دیوا مسیر دوسکھا ننگے

میں اُتے گل کیتی سی کہ انور مسعود نے اپنے کلمہ نوں سنجھالی رکھیا لے تے ایس دی گواہی
ایس مجموعے وچ شامل بنین، جمعہ بازار، آواز، رکشہ والا، موبائل ٹیلیفون تے پتو یارنگ
نہ کر وگیاں نظماں سے رہیاں میں۔ پر گلدانج لے کہ اوہیاں سوچاں نے جن اوس دی
دیکھی میلیاں کولوں کھوہ لئی لے تے اوس دی شاعری ہولی ہولی اک درمند دل والے دا
چھورا جنن دل جھوک کھا رہی لے تے ایہ کوئی ماڑی گل وی نہیں۔ توہاں دی زندگی وچ
جاڈار تبدیلی چھوہریاں وی نینھ تے ای اُساری جاڈی لے بلکہ جس طرحاں اوس آپوں وی
آکھیا لے

ہس ہس جردے

تشتیاں ریتاں

دھن مگنی سے دلنے

جیوں جیوں بھانبر

چھدا ناوے

بندے جان مکھانے

اوه اپنے پہلے روپ وچ وی مگنی داوانہ سی جس چھدے بھانبر وچ مکھا بنا سکھیا سی کیوں ہے
مزاج مگھار ای نہیں ہر سچا شاعر مگنی دے دلنے دی طرحاں ویلے دی تپدی ریت وچ ای تپکے
مکھانا بندالے تے اوس دی شاعری نرمی عوامی نہیں بلکہ عوامی درد دی شاعری بن جاڈی لے

موجاں لہراں بہراں

(انور مسعود ہجرت دی نذر)

شعر سخن سنیا اور دانشمند نیارا
گھر گھر حبہ و افکار نیکے جو ہریاں و تارا
میاں محمد ہجرت و گاہ سینے سیک و وہیرا
ایوں تے نیں لایا یلی فن چن مچ ڈیرا
طبع ملامت منکر تو مگر رب نے بخشی ایمنوں
دل دی دولت ظرف برابر رب نے بخشی ایمنوں
شعر پر سے تے کناں اندر رس گھولن تقریراں
ہونٹ ہلا سے بندیاں جاوون اکھاں مچ تصویراں
کل سی "میلہ اکھیاں دا" منظوم سیانے ہا سے
فیراچ وچ سمندر کھورن لگا بیٹھ پتا سے

نمایاں ہے کہ جن کے باعث اس کی تخلیقات کو بجا طور پر "دل محیط گریہ و لب آشتائے خند" ہے۔ کے ذریعے میں شامل کیا جاسکتا ہے۔ برطنت امریہ ہے کہ وہ کسی حالت میں بھی شائستگی اور معیاری ادبیت کو نظر انداز نہیں کرتا۔ مزید برآں اس کی ہر نظم تمام تر معاشرتی تعصبات اور ذاتی برہمی کے شائبے سے پاک ہوتی ہے۔ کوئین کو شکر میں لہینے کا فن اُسے خاص مقام میں اور زیادہ مقبول اور ہر دل عزیز بنا دیتا ہے۔ کہا جاتا ہے کہ اعلیٰ ظرفیت قہقہوں اور آنکھوں کا مجموعہ ہوتی ہے۔ اس امر کا فیصلہ قارئین خود فرمائیں گے کہ انور اس مقولے کی صداقت پر کہاں تک کاربند اور کامیاب رہا ہے۔ مزاج میں تحیر کا اہتمام وہ اس مہارت اور پاکبختی سے کرتا ہے کہ اس کا ہر فن پارہ بلند پایہ شوخی اور ولادیز نکتہ آفرینی کا مرقع چمن کی سدا حاصل کر چکا ہے۔ قدرت کاملہ لے لے نظر بند سے محفوظ رکھے۔ ۳۰

پروفیسر فیصل حسین

سابق پروفیسر پرنسپل، زمیندار کالج، ہجرت

نظمیں اندر نظر میں آوے سارا آل دوالا
کوئی بنیساں ویچن والا کوئی ترہین والا

گل وچوں اچ گل کڈھ لیندا جیوں دیاؤں نہراں
نہراں وچوں نڈیاں، تالے، مویجاں لہراں بہراں

محل وچ کھرن پھل ہاسے ہمد آں کھلوے
اکھ سیانف وکھری وکھری اک ہتے اک روے

رتورت جیاتی پنڈے سرخ گلاب کھلارے
ایوں ودھ کے ہونیں سکدے اچ زخماں دے پاپے

وچ سماج کوئی کمزوری ہوئے، جرنیں سکدا
چوری بھانویں لکھ دی چوری ہوئے، جرنیں سکدا

سہ نہیں سکدا انسانی عظمت سہ ایذا حملہ
باندر دے سر ٹوپی ہوئے شوماں دے سر شملہ

تختے نالوں کوٹے ویلے اندر ایس لکھاری
جیڑے بول مخانے وڈے اوہو صدقہ جاری

— استیر عابد

ہاٹن کیسے کھریے؟

بحسدہ

سوچ مری دے چمنے کستیاں کچیاں کچیاں تنداں
میریاں سُرتاں، سُوجھاں، سمجھاں سب کمزور کمنداں

بندہ کیہ اُس قدرت والے رب دیاں رنزاں جانے
اک اک یزج دی کوٹھی اندر لکھ پڑوپی دلنے

آپ نہ سونویں نہ بُنگلا دے جگ جگ خواہاں ونڈے
کنڈے نوں جے حکم کرے تے اوہ خوشبوواں ونڈے

فجریں بھیجے کوچ کبوتر چنگن دانے بھوے
شام پوے تے چڑیاں تائیں آہلنیاں ول ٹوے

اوہو تائم داتم داتا اسی فستیر نمانے
اوسے دی دگا ہوں انور ملدے سُخن مکھانے

تیرے نورِ خندانے توں ہر عالم چان منگے
سُورج تیرے مکھڑے دی رشتنالی کولوں منگے

ایہ بے مثل سلکھنی پونجی ایویں نہیں بہتھ اوندی
تیرا عشق عنایت ہوئے بخت جے ہون چنگے

تیرے توں منہ پھیر کے جے میں ہور کے دل جاواں
رستہ میریاں پیراں توں پیاسپاں وانگولوں ڈنگے

کدی تے کوئی کرماں والا مسّت ہوا دا تلبّیا
تیرے شہروں ہو کے آئے میرے دیسوں لنگے

اے حاتم دی بیسی تانیں چپا در بختن والے
ایسے زمانے دے وچ ہوئے ڈاہڑے سنگ منگے

ہور وی روگی ہویاں اکھیاں نویاں سر میاں ہتھوں
تیرے چانن والا دیوا منیر دو اکھا منگے

عالم عالم اوس نبیٰ و رحمتہ الایمان
ماں نہ جدھی جوانی وی بھی باپ نہ پچپن ڈٹھا

ایس ازمایش گاہے ازلوں انجے ہوندی آئی ،
پانی دُور اُنہاں توں جیڑیاں ہوجھاں تے سچائی

جس نے خون لٹا نا ہووے اوہ کیہ جانے پانی
عشق وی نہیں سمجھوتے کروا اُس دی ریت پُرانی

وِلاں فریبال اندر اُکا اوہ نہیں وِلیا جاندا
ظالم دے نال جینا وی نہیں اُس نوں وارا کھاندا

جیڑا قول اکواری کروائے اوکٹ توڑ پڑھیندائے
پھکا پئے جائے رنگ شفق دا جدوں گواہی دیندائے

ایس شہادت پینڈے پینڈے راہی ٹانویں ٹانویں
ورے ورے کلکھ پڑدے تلواراں دی چھانویں

قامندیاں مِچ کوئی نہ دے اوس دلاور وُرگا
اوہ ترمایا کیڑا جس دا ظرف سمندر وُرگا

ناموراں مِچ کیہڑا جے شبیر جیہا کوئی نامی
صبر و وفا، آزادی ساکے اُس دے اسم گرامی

اقبال

مقصد والے کامل مرشد باقی سب پر چھپاؤں
مولا مست الست قلندر جبگ تے مانویں مانویں

تیری حکمت نون توفیقان نہض سے دی ویکھے
تیری اکھ شہ لبے اندر تار نٹے دی ویکھے

تیرے سینے کھڑیا جیڑا داغ ہے لالے والا
تیرے ورکا ہور نہ کوئی بھسے پیلے والا

ملت دی غم خواری از لوں بھنے آئی تیرے
تیرے وانگنوں پشلی راتیں کس نے سنجو کیرے

صدی سمندر جد تک دگن وے وے وے دیاں ندیاں
سن ستتر تے اک پاسے ساریاں تیریاں صدیاں

میں رہیا انور سد از خماں تے پردے تا نذا
لوک بھلیں پے گئے بلھاں تے ہاسا دیکھ کے

بنین میں دیاں کا
پاؤگے تے پے جاتے
لاہوگے تے لہہ جاتے
لہہ جاتے تے دوجی واری پان جوگی رہ جاتے

بنین میری دودھیا
بنین میری ٹاپ دی
وڈیاں نوں پوری آسے نکلیاں مے ناپ دی

چیز ہووے اصلی تے مومنوں پی بولدی
دھپ نالوں گوری لکے رسی اُتے ڈولدی
چتے ولسے چاہو تسی ایس نوں بہنڈا لتو
فیر بھانویں بچیاں دا جاگیا بنا لتو

بنین

بنین لین جانڈے او
بنین لے کے آندے او
پانڈے او تے پیندی نہیں
پے جاتے تے لہندی نہیں
لہہ جاتے تے دوجی واری پان جوگی رہندی نہیں

بشرطیکہ

ہمت کریے
تال رب دیوے
لج دیاں گئیاں
کل دے میوے

۳۵

ترکڑ وچ کتا بیٹھا ہویا ویکھ کے

میں پیا آدم زاداں تائیں کوکاں مار بلاواں
اک پڑے وچ آبیٹھی جے جنس وفادری گندھری
آج کوئی فوٹے مارن والا
رکتے وٹا سائواں

۳۴

اوحدی میری پریت محبت موج تے ساحل والی
دم دم وصل میسر ہووے پل تل پین جڈائیاں

محنت

مڑھکے دا
جس مٹی اُتے
کوئی ترو نکا لاوے
چاندی کیسہ
اُس مٹی کولوں
سونا وی شرم اوے

بیری اُتے بیر نہ پتر بیری بیٹھاں وٹے
نسیکی دا پھل پاون ولے دیکھے ایسے حالے

دل دیاں سُنیاں تے اوہ لگیاں ہو طرعاں دیاں کھاں
رولا لے کجھ ہو طرعاں دا میرے آل دولے

انور میری عرصی اُتے کسے نہ گھکتھی پانی
اپنے اپنے کم کڈھا گئے لتیاں بانہواں ولے

غزل

اکھا ساڈا حال نہ جانن گلیوں لنگھن ولے
پھتھاں وچ جے ہوں تریاں گدے نہیں پڑلے

اوسے کوئی اوس سویلی پونا کاچی پھیرے
جس دیاں کڈھاں دے نال لکھن گزرتے جالے

اُس نے اکھیں سرمہ پایا سبتھیں لانی مندی
اکھیں میں جسکرتے پائے پیریں پائے چھالے

غزل

کہن نے زلفاں داھتے کہن نے
بہن دے کچھ دیر چھانویں بہن نے

کچھ نہ کچھ پردہ وی ہتی والیشا
رہن دے موی لغافہ رہن دے

حجٹ دا حجٹ بہنائے دراڑے جاوانائے
بہن دے سائوں وی لاگے بہن دے

توں جے خوشبوواں دے پینڈے پے گیائیں
کھن دے کتڑیاں توں راہیا کھن دے

دل نے ہتھوں جاواناسی ٹر گئیائے
رہن دے آنور دلیسلاں رہن دے

اَوازِار

حمیدیا: چوہدری جی! آج میرا دل بڑا کڑوائے
تشی جے قبول کرو جو میٹوں سَروائے
ہور چنھوں چاہوشی اوہنوں وی بلالو،
آج راتیں مسالونا میرے ولوں کھالو

چوہدری: بتلے اوئے نواب مینا، تیرے ولوں کھالئے
بھوئے تیرے چھابیاں دے ڈھڈھج پالئے؟
ایہو جہیاں دعوتماں نوں میرے کولوں رکھ پرے
منہ ہوئے بھینڑا بندہ گل تے نہ بھینڑی کرے

چوہدری! لہجہ ذرا دیکھو ابھدا، ایس دی زبان دیکھو
راہ جاندا، دھکے وا، دھککے وا، دھککے وا، دھککے وا
تیرے جیسے لہجے توں بلاواں گا میں حمیدیا
شہدیا، چھچھو یا اوئے بھکھیا، ندیدیا
گھر ساڈے دانے تیرا پیوتے نہیں پاکیا
چوری دی کمائی لے کوئی جیہڑا آکھیا گیا

حمیدیا! تسی مچ چوہدری جی پانی پانی جانڈے او
دیکھو جی ابھ گل تسی ایویں پتے ودھانڈے او

چوہدری! منڈیا کپتیا توں ذرا وی نہیں جھبکا
میںوں کتنا میں دیکھو جی میں دیکھو وی نہیں سکدا
ساریاں دے سامنے توں آتھا میںوں آکھیا
سانہہ لینا تینوں میں اوئے وڈیا بھیا

بھکھ منگے جانے آں ایس تینوں مورکھا
بھکھ منگے جانے آں ایس تینوں مورکھا
ساٹوں توں کھوان لکائیوں روٹیاں سلوانیاں
اساں کدی کھا بیاں نہیں میاں تے لوانیاں؟
تیرے جیہا بندہ جیہڑا چاہ پیسے گڑ دی
ساٹوں توں کیہ بھھیالے وٹی وی نہیں چڑوی
کاٹواں توں بسیریاں تے پائے اسیں روٹیاں
تیرے جیہاں لکھاں توں کھولے اسیں روٹیاں

حمیدیا! توہ! توہ! چوہدری جی میں کیہ قصور کیتا؟
ہن میںوں بولنے تے تہاں مجبور کیتا
انج میںوں کدی کسے بولیاں نہ ماریاں
ایویں تہاں کیتیاں میں واہریاں سواہریاں
روٹی دا امی سدا وتا تے ایہ وی کوئی برائی لے
نیکی دی میں گل کیتی، کر کے کوئی اے
تسی جے بلاوتے میں کدی وی نہ نانہہ کراں
سو واری جی کراں، لکھ واری ہاں کراں

ملکِ عدم توں نیگے پنڈے آوندے ایس جہانے
بندہ اک کفنِ دمی خاطر کشتاں پینڈا کردے

رب نہ دکھائے !

توبہ توبہ !

ننکا پنڈا

ننکا سینہ

بڑا کمینہ

دوش اسٹینا

ڈمی

توں اک ڈمی —
فیروہی تیرے پنڈے اُتے
ہر موسم مے ون سونے لیڑے
لشک مریندیاں لیڑیاں اُتے رنگ بنگے بیڑے

میں اک بندہ —
فیروہی میرے پنڈے تائیں
کدی نہ جڑیاں لیڑاں
میرا حال فقیراں
میں کیہ دس سال؟
کوہیں ہنڈلے
ساون، ہار، سیالے

لوں لوں اندر دھس گئے میرے
لو وال، دھپیاں، پالے

کدی تے ڈولے چڑھدی میری کوئی رچھج نہانی
تیرے وانگوں شوکیماں دا
میں وی واسی ہوندا
تیرے ورگی، کرماں والی
میں اک ڈتی ہوندا

بچپن مُمڑ چیتے آوندے دُور کو تیاں اڑیاں دا
منجی پئی بے دُونی ہووے، بالال رسی پئی لے

بیتک دے نہ پر دے وکھیں، ویکھ بوجھی خانے نول
کیٹری ہانڈی اتے چھونائے کیٹے گھڑے تے چینی لے

پکیاں پا کے بہہ نہیں رہنا اس باگے وچ لوکاں نے
جس نے آن وچھائی ایتھے اوڑک چادر ٹھینی لے

انور پتے پائیں اپنے ٹھنڈ سیانیاں عملاں دی
بھل نہ جائیں اک دن دھرتی تہے وانگوں تپنی لے

نزل

سب نے اپنی ہنجو مالا کلم کلیاں چینی اے
کندھاں بھانویں سانجھیاں ہوں پیڑتے آپو اپنی لے

اند باہر خوف دوتی ایس سکے نے دستے نہیں
بوسے بوسے بیٹھی ہوئی اک دو موٹھی پینی لے

قدرت دا وی بندیاں دے نال مانواں والا لیکھا لے
چٹھڑ چاٹھڑ کے نول چنائے چنڈ کے نول تپینی اے

پہلی دے چن وانگول ساڈا کھنا ہے کشکول
بول مراداں والیا تاریا کتھے تیری لو،

کنڈھیاں تے کیوں ڈر ڈر مریے، ریتے ڈانواں ڈول
بیسڈی وچ سمندر سٹی جو ہونڈے سوہو

پتھی گل لے اوہو تگڑا ہنٹھ چدھے وچ ڈانگ
کھر والے سب کلم کلتے پھرتے لائھی دو

باد صبٹا دے پیڑیں اتور کس پانی زنجیر
آج توڑی تے کسے نہ ڈکی مھپلاں دی خوشبو

غزل

سوہنی صورت والا کوئی گیا اے کول کھشو
مڑک دی اے فی رتے بقیے کدی نہ ساوی ہو

پیڑ نہ ہوئے تے مت ایویں گنڈھے چیر کے رو
ہوئے پیڑ پیازی آہت رو آپے پینڈے ہو

ڈر لگدائے باہروں کوئی کتھی مار نہ بجائے
ایہہ گل دکھڑی اندروں آپوں بوما لیتے ڈھو

مزاح نگار

ہس ہس جڑے
تستیاں ریتاں
دھن مکھی دے وانے
جیوں جیوں
بھانٹر
چیدا جاوے
بندے جان مکھانے

آج تے اوہنے حال مار کجھ پس طرھاں چا پچھیا
اکھیاں پلے مینسین جہیڑے ڈلھ گئے موتی سارے

کھیرے پاسے جاواں

بھیرے ویلے گھنٹی میرے
دروازے دی کھڑکی
اوسے وقت الارم والی
گھڑی دھڑا دھڑا دھڑکی
اُتوڑتی فون مرے دی
نہجن اچانک پھڑکی
اُبھڑا ہے نئی وی نے وچ
ڈسکو دی آگ بھڑکی

سرتوں فیر جہاز اک لنگھیا
دل دی کو مٹی دھڑکی
اچن چیت اک مارن گھیا
ہور اک بجلی کڑکی
انج بریک کریچی کوئی
ریت رگاں وچ رڑکی
گھرے وچ وی شور شرابا
رولا سڈ کو سڑکی

کوکاں مینوں گھیر لیا میں کھیرے پاسے جاواں
انور ایس سمے دے ہتھوں کتاں نوں ہتھ لاواں

چھیما : باوجی میں گل کراں، برانہ منایا ہے
رب غولے ساڈے اُتے کت کو تراض لے
جامنوں وی ٹرپتے جے مینہ نہیں و سیا
کوئی نہ ترو نکا لگا جھوں گئیاں مُنجیاں
پانی نوں اڈیکدیاں سوں گئیاں مُنجیاں
میران بخش : اسال وی قلندراں نے کھوٹیاں تے پتیاں
جہیاں جہیاں کیتیاں تے تیاں تیاں پتیاں

چھیما : کیہری کیہری پھولے تے کیہری نہ پھولے
کوڈیاں توں کھوٹیاں جے نوٹاں دیاں تھنیاں
چیزاں نوں تے ارج جویں اک گت گئی لے
بندیاں نوں رب جانے کئی وکت گئی لے
کے نوں وی کسے دانہ دید نہ لکان لے
جیہڑا کیہڑا بولدے وکھیوں ای بولدے
سواری : جویں کوں پتے جے ڈنگ ایہ پائی جاو
ویلے دا ایہ موہرا جویں لنگھ لے لنگھائی جاو
میران بخش : گنڈھیاں مے حصے دیاں پتیاں ای کھائی جاو

رکتے والا

(چھیما ڈانڈر لے تے اوہرے نال اوہا دوست میران بخش لے
تے تیسرے بندہ اک سواری لے جیہڑی ریل توں اُتری لے۔)

چھیما : رکھو جی اُچی کیں، پتلیے جی باوجی
کیہڑے پاسے جاو گے؟ بدلی بلغ جانا جے؟
پتدی وٹوں آتے او؟
او تھے دی سناؤ کوئی، ای تھے دی نہ پچھیا جے
توبہ! توبہ! ایہ رسوں دی
لہور وچ - آگ پئی وندی!
گرمی تے بندیاں دی دھوڑ پئی پتدی
سواری : گرمی تے جٹ مے وی وٹ کڈھ رتدی

میران بخش : چپ کا ہنوں کر گیا میں کوئی گل کر چھیمیا ،

چھیمیا : ایوں چپ کیا ساں میں نہیں تے کوئی بات نہیں سی

گل سی چکوری دی تے چیتا ذرا آ گیا سی

توے اتے رونی کدی چوڑھیں دا چن سی

کدھا سوہنا سماں سی او

ولو ولی اوس دا خیال مینوں آ جاندا تے

میران بخش : بجای جان چن کسے گوڑا وی تے لا جاندا تے

چھیمیا : آ گیا جے باؤ جی

پدامی باغ آ گیا تے

ہور کوئی نوں تازی میران بخشا

باؤ جی۔ میں کپڑے پاسے موڑاں کشا؟

چھیمیا : سنیاں جے باؤ جی ایہ یار دیاں بولیاں

آج تے ڈر یوراں نوں کچھلاوی کوئی نہیں

کدی تے جوئیاں نالوں وودھ سان عزتیاں

کھتے پاسے ناگیاں دے نال ذرا کھینا

باؤ جی ایہ او منی دا حال ذرا کھینا

بس وچ بندے جویں کجی وچ جانوں

سواری : ساریاں سواراں دا پسینہ پیا وکدائے

میران بخش : جانناں وچاریاں نوں لون پیا لگدائے

سواری : توبہ! توبہ!

آج فیروزے تے بھیروالی حد تک گئی اے

میران بخش : بڑا رش لیندی اے پی

وکیجی آ چکوری چھیمے؟

چھیمیا : میں تے نہیں کجھی اُجے

گل کسے کیتی سی۔ کہ

نویں تازی گل تے چکوری وچ کوئی نہیں

کہانی کہانی بیگی جے شلوئی وچ کوئی نہیں

آمانت

کڑیے !

تیرے ماپے گھر دا

ناں ہو جانے پیکا

مری دی برفباری

و کھی اسان می مری دی برفباری اوتھے ساعتیں چند گزاریاں نہیں
رتے بند بازار اجاڑ سارے کھوسے برف مے کھبیاں لاریاں نہیں
کاراں والیاں بچن بچان خاطر بھریاں نکیاں موج سولیاں نہیں
ڈلھکاں ماروئے مری دا رنگتہ چیراں گوریاں گوریاں ساریاں نہیں

غزل

ہوئے پی تقصیر کے دی دکھ پایا کوئی جردائے
بھل چکے تھی اندی اکھیاں کولوں دل جڑنے بھولتے

چین کے تھاں لین نہ دیوے چنگا چتیر چڑھیا
دھنے چنگاں مارن لگدائے چھا توں جڑتے بھڑدائے

ملک غم توں ننگے پنڈے آوندائے ایس جہانے
بندہ اک کفن دی خاطر کت پینڈا کردائے

انج جا پدائے جویں پستارتے بزل کوئی کچاہ داوسیا
ٹھنڈی بخار سپری سڑک اتے کوئی تلیکائے کوئی تسیا
سڑکے جاوے کے نوں چھوہر کوئی گھلے برف دے مار کے تسیا
پچا تھی گئی جے کہ گھسے جیب کوئی پہیہ کے سڑک پچھسیا

رنگ ٹھنک پچھانیا جاوندے تیراں تھیان کھیال بھالیاں
پتا کہھرے کوئی نہ سبز دے کسے پھل تے پتا نہ لالیاں
لڈو برف دے لنگرے نال کھان میوہ اکوای ساریاں دالیاں
اک بالدرے تھیان مہیڈھ لوکی پانی جہم کے رکھیا تے نالیساں

لگی چھت نہ کوئی وی جا پدی اے لگے برف دے ڈھیر چواریاں تے
ایڈی ٹھنڈتے پرستی روپانیا نظراں جسم جان نظاریاں تے
ذراو نے دھنڈا گھنڈ چایا سورج چمکیٹ منظران ساریاں تے
لشکے مری پئی شیش محل و انگون اکھ ٹھیرنی نہیں لشکاریاں تے

غزل

صرف اکلا پا نظر آیاے شیشہ ویکھ کے
میں وی چنگا پرتیاں ڈیرے تے میلہ ویکھ کے

گیند مٹی دا ترپڑاں دے حوالے ہو گیاے
سوچناں اخبار تے دُنیا دا نقشہ ویکھ کے

ملک ہوون یا محلے ماڑیاں کیسہ جیونا
شیر ہو جانڈے میں ہمسائے وی لکھ کے

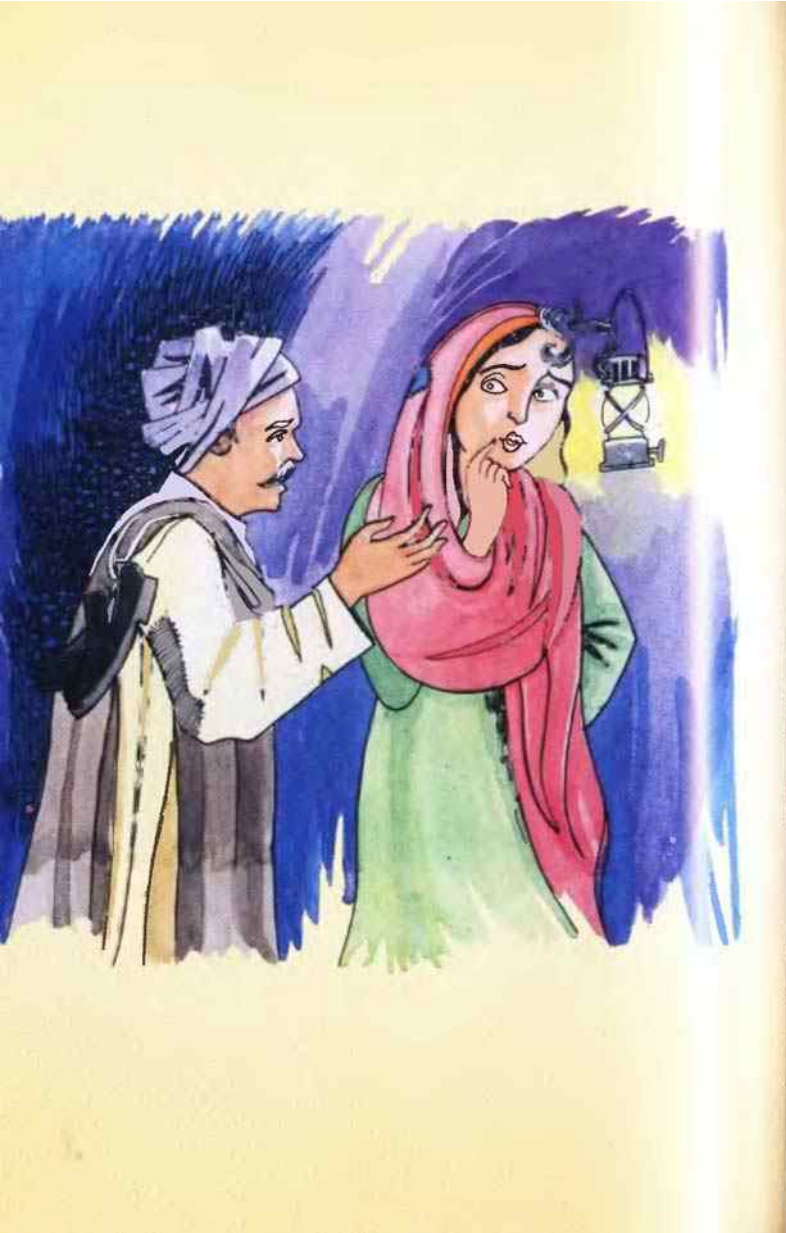
ایڈیاں کچھ سوکھیاں وی نہیں مراداں پانیاں
اودھے واول وکھینڈے آلا دوالا ویکھ کے

میں سبیا اوزر سدا زخماں تے پرے تاڈا
لوک بھلیں پے گئے بھناں تے ہاسا ویکھ کے

خیر کوئی اخباراں وچ نہیں اُس دے باے کھی
تیں معشوم گوانڈھی میرا جیونڈاے یا مرواے

منیاں میں اخلاص جیہی من سستی چیز نہ کوئی
اودھو کچھ میں لے کے آیا جو کچھ منیوں مرواے

اور ایویں چھوہیاے اپنا ہتھہ دواں لا
نہیںد سب نوں مہی لگدی کون نہنگارا بھرواے

داری دارا - دو کنجوس

(بچیاں لفظ)

اپنے بڑے آن اک راتیں — آہکن لگا دارا
میں اودہ وائیوں پرت کے آیاں — دایے ڈروا مارا
پھوکاں مار گچھائیں چھیتی — اس دالاٹ منارا
دیوا بلدا چھڈ کیسا میں — بندہ بھلن ہارا
کرمال والیے دکھیں کدھرے — تیل نہ سر جائے سارا

داری کیساے توں کیوں پایا — گھانا ایڈا بھارا
نکے پھیرے بوٹ کھسے — ایہ کیہ کیتوئی کارا

دارے آکھیا توں کیہ جاتا — ایڈا بھولا لے دارا
میدنوں کھتھے وارا کھاندائے — ایڈا سخت خسارا
کچھے مار کے جُتی کھیتائے — ننگے پیر گزارا

شوہماں دی اِس جوڑی داسی — بوجھ نہیں تے بھارا
وڈا ہڈا چنگا کم اک کر گئے — مَر گئے داری دارا

ساڈے اُتے نعمتوں دی آہٹا کیتی گئی
ہو گئی منظور جیہڑی وی دعوت کیتی گئی
مملکت دے مال آزادی عطا کیتی گئی

جیہڑے شرمندی بیان اس فضل ادا ہوندا نہیں
شکر آزادی دا کریے تے ادا ہوندا نہیں
کوئی تحفہ وی تے آزادی جیہا ہوندا نہیں

ایہ چمن اک چاٹی دے واسطے منگیا گیا
ہیکے ہیکے زندگی دے واسطے منگیا گیا
لا الہ دی روشنی دے واسطے منگیا گیا

یوم آزادی

جے قلم بن جان شاخاں ساریاں رکھاں دیاں
روشنائی بنن چھلاں ساڈے دیاواں دیاں
کون تفضیل لکھے مولا دے آساناں دیاں

ایس پینڈے وچ قلم دے شاہ وی لکھے جا پئے
ایتھے ٹھاٹھاں مار دے دیا وی لکھے جا پئے
نعمتاں کھینے تے مڑ مہنسے وی لکھے جا پئے

ایہ امانت اک مُساک رات وچ سوچی گئی
رحمتاں دی اک بھری برسات وچ سوچی گئی
قدر والی رات وے لمحات وچ سوچی گئی

اس دا شکرانہ جے سبھے غفلتاں نوں چھوڑنا
جیہڑا مکھڑے بختدائے اُس دی طرف مکھ موڑنا
لا الہ وے نال جھڑتی دا تعلق جوڑنا

پتو یار تنگ نہ کر

پتو ساؤل تنگ نہ کرتوں
بڑے ضروری کم لگے آں
سوچی پئے آں مہن بکھیہ کریئے

کیسے کیسے اُسلے بن گئے
وڈے وڈے مے بن گئے
وڈے شہر و سائے آں
سارا چین گوا بیٹھے آں
سوچی پے آں ہن کیہ کریے

رزق، سیات، عشق، کوتا
کٹھ وی خالص رہن نہ دتا
ساری کھنڈ و نجا بیٹھے آں
وڈھ وچ سرکہ پا بیٹھے آں
سوچی پے آں ہن کیہ کریے

روٹی شوٹی کھا بیٹھے آں
لستی شستی پی بیٹھے آں
حقتے واکش لا بیٹھے آں
پونجہ پانجہ کے اندوں بابوں
بھانڈے وی کھرکا بیٹھے آں
سوچی پے آں ہن کیہ کریے

وکیہ لیاں نہیں سب اخباراں
سبجے ورقے تھل بیٹھے آں
پڑھ بیٹھے آں سارے اکھر
سارے حرف ننا بیٹھے آں
سوچی پے آں ہن کیہ کریے

جی کروا سی ووٹاں پایے
مارشل لا توں حبان ٹھڈیے
ووٹاں شوٹاں پانیٹھے آں
ایہ حسبموری رولا رپا
کتنے سال ہنڈا نیٹھے آں
سوچی پئے آں ہن کیہ کریے

سودا کوئی پجدا ناہیں
کوئی رستا سجدنا ناہیں
تے وے وچ آ بیٹھے آں
سوچی پئے آں ہن کیہ کریے

بڑا جھٹلا جے انور کجھ نہ پچھو
سمندر وچ پتا سے کھو وا ہے

کیڑوائے تے کٹوہ ہمیشہ ظلم والا گیردوائے
پھیڑوائے تے راگ مہٹا شانتی دا چھیڑوائے
بولد لے جو کجھ اوہے پیٹے توں اکی جا رہیائے
واتری دے نال اک تھوڑا وی چکی جا رہیائے

توڑدا قانون توں جھکد نہیں بھٹکد نہیں
اُس جیہا بے درد ہمایہ وی ہو سکد نہیں
اپنے ہمہائے توں جو کئی تے گئی جا رہیائے
واتری دے نال اک تھوڑا وی چکی جا رہیائے

قہر دے شکرال دیاں آخر کدوں تک چھاؤنیاں
اک نہ اک دن ایسیاں خبراں وی آتور آؤنیاں
مانے والا کسے توں آپ گئی جا رہیائے
واتری دے نال اک تھوڑا وی چکی جا رہیائے

۶۱۹۷۹

وارداتریا

امن والا سلسلہ دنیا توں گئی جا رہیائے
بوڑا سکھ چین وی چھاں والا گئی جا رہیائے
بے دریغ اک سورما گنگا تھی پھینڈ گئی جا رہیائے
واتری دے نال اک تھوڑا وی چکی جا رہیائے

حشر دہاڑے اکھیاں مچ میں بھر کے لے گیا ہنچو
کو بھی گل سی حالم خالی بھانڈے دا پر تاونا

رنگے رنگے ریکھ پٹولے آپوں دل وچ جوڑاں
بالک نوں بیبا جھڑکاں دیواں سہتوں چھپد کھڑونا

اکھیاں کولوں رس کے نیند ارج گئی لے انور
جیویں ایس پر مہنے اتھے مڑ نہیں پھیرا پاونا

عزلی

چھد دلا ایہ بفل تلی بھلکے کئے آونا
اگوں تیری مرضی بیبا سا ڈاکم سمجھاونا

بجھتے واتے پتا نہ لگے کویں دہاڑی لنگھی
گئے دے وچ اوکھا ہوندے جھٹ دا جھٹ لنگھاونا

اپن چیت گلی دے اندر بالاں رولا پایا
اُبھر واسے جاگ پیا میں مڑکا خواب ڈراونا

بخت مے دی تختی اُتے لکھو لشی جو چاہو
میں کیڑا میں کون کسے وی حرف تے اگلی کھال

کوئی بھرم نہ مینوں بھانویں میں مقبول نہ ہونواں
میرے کولوں ہونیں سکدا سب نے اُسی رکھال

زہوے خیال ہمیشہ مینوں منکر سخن دے ویلے
خاصاں دی گل کراں میں انور طرز عوامی کھال

غزل

پلکاں اُتے اُتھرواں دے دیوے بالی رکھال
کچھ تے گھپ منہ سے راندر چانن لانی رکھال

مڈتاں ہونیاں مکدائیں ایہ لک چھپ جانا تیرا
ہور کدوں تک بیباہن میں اکھیاں مٹی کھال

بجلی جیہڑی لشک مریدی اُردیاں کیہ تدبیراں
زریاں کنیاں و سن تے میں تھہ وج بھسری رکھال

نہر بُوٹے پنچھی چہرے کدے
پے چیترو انگوں کدے
اہدے سادون، ہاڑ، سیال
کوئی ریس نہ پاکستان دی اہدی کوئی نہ ہور شمال

واہ مٹی میرے دیس دی
ہر پہلی جا پے ایس دی
جویں بھریا بھریا بھتال
کوئی ریس نہ پاکستان دی اہدی کوئی نہ ہور شمال

ہر گلی پتاسے ونڈدا
ایتھے آوے ہاسے ونڈدا
ہر آون والا سال
کوئی ریس نہ پاکستان دی اہدی کوئی نہ ہور شمال
ایہ خاص عنایت رب دی اہدی رحمت دم دم نال

نتیں رسیاں پاکستان دیاں

(انعام یافتہ)

کوئی ریس نہ پاکستان دی، اہدی کوئی نہ ہور شمال
ایہ خاص عنایت رب دی اہدی رحمت دم دم نال

ایہ دھرتی کرماں والڑی
اہدی ساری چھب نرالڑی
اہدا دکھدائے روپ جمال
کوئی ریس نہ پاکستان دی، اہدی کوئی نہ ہور شمال

سائیاں تیرے کلام دی دھم رہی جدوں تیک جہان آباد رہی
تیرے سخن خیال دے پیچھیاں نوں وہندا خیر تاں نال شمشاد رہی
خوف خزاں توں گلشن شعرتیرا وانگول سر دے سدا آزاد رہی
بھل جان گے ہو سواد سدا تیرے سے سخن دی جاشنی یاد رہی

کبھی رسم پنگی، کبھی ریت مندی تیری نگہ نے خوب بچان کہتی
تیرے قلم نے ہوس دے پل کھولے، تالے عشق دی رمز بیان کہتی
اکھیں پانی آرزو بگائیاں دی نویندڑ مٹھری آپ قربان کہتی
کیتے خوشی دے نال قبول صدے واری دکھاں توں اپنی جان کہتی

کسے ہو دے پاس جواب کہتوں گنت بکول جواب کلام تیرا
دینے خاص تمام علوم تیوں چرچا خاصاں مہج دی عام تیرا
پسکے لھو، پشور، شیراز والے ساکے ذائقے رکھدے عالم تیرا
جدوں تیک سے شعر دی لٹک باقی، باقی رہے گا جاکے نام تیرا

احمد علی ستاین

احمد علی دا ذکر اذکار کرینے توڑے نکلیے متض من دے بھار وچوں
ہو دے کچھ تے پرت دوا وزن ہولا کھٹے کچھ تے رقم اوصار وچوں
اوبدی طبع دی کوچنگ نو پیکلی لے سخن پرواں دی ساری ڈار وچوں
اوبدے شعر دار وپ جلال وکھر گچھت ارجے نہ سائیں مزار وچوں

غزل

ایسے ڈرتوں گنگلیاں ہوئیاں خوئے کنیاں چپکیاں
کون کچھری پھیرے پائے بھگتے کون تریکیاں
اُچتیاں کندھاں سنن نہ دیون اک دوجے سے ہائے
عمل آسائے تے کہیہ کھنیا شھر دیاں دنیکیاں
پھر ہدے سوج میرے ذمے کہیہ مشقت لائی
شاماں تیک میں اپنا سایہ اپنے نال دھریاں

ڈاکٹر فقیر محمد فقیر مرحوم (بالبے پنجابی)

تیرے وانگن جیویسے تے کوئی اک دھاڑ نہ کڈھے
کھیرے جیہڑا اپنے عنہ دی کدی ہواڑ نہ کڈھے
کردی رہی جواناں ورگے آدم تیری پیری
تیرے وانگ نہجائی کھنے غیرت نال فقیری
تیری ہر اک گل سی بابا پسند نصیحت والی
تیرے اندر دونوں ڈٹھے عبدالحق تے حالی
میںخانے تھر تھلی پانی شعر ترے اصلاحی
پیراں پرے ساتی دھنٹھا سرے بھار صراحی
دامن دے نال اک بک ہوندی انور جبرائیل چولی
اوسے طرہاں فقیر محمد تے پنجابی بولی

غزل

سجناں ساڈی رشم روایت ساڈا چپ چپ بہنا
نہیں تے اسال فقیراں تینوں کہیہ کچھ نہیں سی کہنت
رکھناں وتوں تہن کوئی سدا آوے یا نہ آوے
دُھپے میں دوپہر گزاری تہن کہیہ چھانویں بہنا
مندا کھیتا حال دے داتیشی بے پروائی
اُسے گھر دا ویری ہویوں جیہڑے گھر وچ رہنا

ڈبدا سوج لاگیائے مینوں اج وی اُسے آہرے
نہن وچھنی نیندر توں میں ساری رات اُدکیاں
اُپنیاں باواں نال غلافن میری چپ نول لوکی
میرے متھے لائیاں سب نے آپو اپنیاں چیکاں
کس دے اگے گھنے پایا انور اپنا چھیتا
لیکے ہوئے وقتے تے پیامڑ مڑ لائے لیکاں

کڈا سوہنا درس وفا دا دے گئی اے اک سوہنی
کچے ہون گھڑے تے ہون آپوں پگیاں رہتا
اپنیاں اپنیاں اکھیاں دے وچ اپنے اپنے اتھرو
میرے باہجوں پیڑ مری نون ہور کسے نہیں سہنا
ایہو جیے لکھیلے موتی کسے کسے نون جہڑے
درد مند نون ملدا نور اکھیاں دا ایہ گھنا

ساری بد رنگی مری تے رنگ سارا اوں دا
ایسی اکل نال ظالم تاش ورتا نڈا رہیا

۱۴ اگست

سدا چیتے رہیا اوہ جوڑ مینوں
کدے بھلتا نہیں اوہ دور مینوں
اوہ کھمن گھیر ویلا سنتیاں دا
سفر لہاتے کالے پانیاں دا
فرنگی دے ستم دا اوہ زمانہ
وطن اپنا سی اپنا فیتدخانہ
مری دھرتی تے قبضے سن کے دے
چمن میرا سی، میوے سن کے دے

میرا کیہ قصور اے؟

ناہلی بیٹیاں ملنے دا
وعدہ اوہنے کیتا سی
ناہلی جتھے دسی ساو
اوتھے تے کھجور اے
اہے وچ تسی دستو
میرا کیہ قصور اے؟

بنیرے تے جے دیوا بالیسا سی
ہنیری نال متھا لالیسی

نظر سی آپنے تے ویریاں دی
اَجے تک لَشک پیندی بجلیاں دی

اُنھاں مُر جال موٹھے تے دھرے نیں
شکاری اَج وی افسے مارتے نیں

نہ دلِ خالص نہ کھریاں نیئاں نیں
فتوٰراں نال بھریاں نیستاں نیں

اَساں توفیق دے اَللہ سائیں
بچایے حسب کھڑاں توں دیں تائیں

جدوں پھلیاں تے شاخاں بوتیاں بہریاں
چنگیراں، جھولیاں چوراں نے بھریاں

وطنِ وِجِ ظلمتاں دا اوہ سماں سی
بس اپنے اہمت دواں دا چانناں سی

بڑا چر جب ددا ایہ بھبار ڈھویا
غلامی دا جدوں احساس ہويا

جدوں لگی لگن آزادیاں دی
مری رت وِج پھری رت گرمیاں دی

مرے جذبے اَنوکھے کار کیتے،
اڈاوتے میں زنجیراں تے پھیتے

لسیرا سپہیا کھنڈکار کولوں،
گئی سانجھی نہ سنٹ سرکار کولوں

ندا دے فضل تھیں مُکے چنوارے،
تے آزادی ملی اَج دے دہارے

موبائل ٹیلیفون

(قہوم اٹ مے کنٹرن)

لجھ کیا جے اوس نوں فون ایسا پوئل تار دی فون مے نال کوئی نہیں
تھی رنج فیر اوس مے نال ہوئیے اوبدی جیہہ تے کنو حال کوئی نہیں

کا بلاں پٹیا، وچ بھسٹیاں مے نمبر غلط تے غلط بلائی جانداے
ویلا وقت می کوئی نہ دیکھدا جے ایویں فون تے فون کھوکائی جانداے

گڈی وچ وی کھداے نال امہنوں فت پتھ مے وچ وی لسی پھرواے
کے ویلے نہ ایس توں دکھ ہووے امہنوں پتھ مے وچ وی لسی پھرواے

جدوں رکھدے ایں فوں کسے تھانوں ہولی ہولی تے براؤول رکھدے
تسا پیا وی لاڈلے بالکے نوں تکیے مٹیہ تے کن دے کول رکھدے

ہیلو ہیلو دی ولج دے نال اپنی دوجی کوئی آواز نہیں کھسیندینا
سہے سہے میں اوس دے بال بچے اچا ساہ تیں کسے نوں لہیندینا

نمبر کوئی جے ذرا اینگج ملدے تھل دین وچ کدوں ایہ دیر کردے
اک پل دے ڈھل نہ جرن جوگا اوہنوں کت کتاریاں فیر کردے

فون جدوں دا اوس دے متھ آئیے سدھی تک کھے وی کھڑی ہونی
کدی ایں منڈھے کدی اوس منڈھے، ڈاہڑی فخت فوں دھون پھری ہونی

بیٹرا ایہدیاں کمانیاں سمن ہندے بیٹھا سیدھے اپنی سک جاندے
جدھے نال وی رابطہ قییم کردے خرچہ اوس فوں وکھرائک جاندے

غزل

چو کھی رونق و کیکھ کے اکھ دئے حال گواچا ہویا
بھیڑ بھڑکے دے موج جسرال بال گواچا ہویا

نسبت دی خوشبوی والی لیر نہ بھلے مینوں
مسید لگے یاد پوئے زوال گواچا ہویا

کدی نہ دھٹائے پتر شاخاں توں مڑ لگے
کدی نہ سنیا پرت کے آیا سال گواچا ہویا

مدتاں توڑی یاد مجھے کا جین اسان جو پایا
مدتاں توڑی رہیا لے سٹے نال گواچا ہویا

دل دے چور لعل ڈھونڈن چڑھیلے انور توں کہیے
میلے دے موج لہندا پھر دئے مال گواچا ہویا

غزل

جے کر میرے سارے ہنجر مینیاں خاکاں جوگے
میں وی سو کے سانجھ لے نہیں کچھ آسماناں جوگے

ایس زمانے ورکا کوئی کال سماں نہیں سنیا
ٹانویں ٹانویں وی نہیں لہندے لوک مشالاں جوگے

ایہو وند ہسراں دی ازوں جگ تے ہوندی آئی
کچھ تلواراں جوگے ہونڈے، کچھ دستاراں جوگے

اکلاپے دی مہجھی سُرنا بخت نصیب ساڈا
ایتھے سائے رونق میلے بین شدیاں جوگے
جند ترہائی مَر جانی لے انج لکدا لے مینوں
ایتھے سائے شربت حاضر جہاں بُتیاں جوگے
بھلیا زریاں چکیاں لے کے ضلع کچھری چلیاں
پیے دی کچھ تیرے تے بین وکسیلاں جوگے
کوئی رُمر نہ پلے پیندی اوہدیاں اوہو جانے
دھپاں ریاں جوگیاں اَنور بَدل برفساں جوگے

چیزاں دی اصلیت اَنور نیڑے ہو کے جانی
دُوروں وانگ شتوتماں لگیاں مینوں بھریاں مہچاں

رنگ برنگی کاراں والیاں لگیاں ہوئیاں پالاں
ہر کوئی ایسے میرے وانگوں دُبا وچ خیالاں
کھڑی چیز سربیاں ایسوں کھڑا سودا مالان
اوتھے چوکھا بھیر بھڑکا جیڑی تھانویں دالاں
مٹی دھوڑ، غبار، غمبائے جمعہ بزارے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ بزارے دیکھے

کھڑی شے نہیں دیکھی ایسے دیکھے میں حدوانے
ایس بزارے وکدے دیکھے آساں مکئی دے دانے
ون سونے دیکھے ایسے گمبل، لیف، سرہانے
کاراں دے وچ ڈکے ہوئے دُٹھے بال ایانے
ہمدے روندے تے کرلانڈے بال وچاے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ بزارے دیکھے

جمعہ بازار

سبزی، مریج، مسلے سائے جمعہ بزارے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ بزارے دیکھے
سائے بند بزارے کھٹا ایہ بازار بزارا
مسجد دا ہمایہ میسہ چوکھی رونق والا
نہم ٹھاکے آیا ایسے سارا آہل دوالا
ابا، چاچا، تیا، پھپھیا، امی، بابھی، حنا
لوک و لیتی دیسی سارے جمعہ بزارے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ بزارے دیکھے

کوئی بوس انا راں والا نوش پیا فرماندائے
کوئی مرغی ذبح کرا کے تھیلے وچ پیا پاندائے
کوئی کاکب ہزاراں دا قالین خریدی جاندائے
خالی کھیسے والا کوئی اکھیٹاں نوں ترساندائے
مہاتر سامتھی کئی وچارے جمعہ ہزارے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ ہزارے دیکھے

شامیں تے وپچن لگ پئے سوئے وپچن والے
ایہو موقع دیکھ ہے سن کئی حسین والے
ایدوں بعد ملنگاں وانگول بیٹھے بیٹھن والے
سوئے والی حسالی پیٹی بال کے سیکن والے
رات، ہنیرا، بھانجھڑ، تالے جمعہ ہزارے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ ہزارے دیکھے

لڈے دا سامان حسدین لوکی ڈوئے ڈوئے
ہنڈے دتے کوٹ، سویر نکدے، وہنڈے دھرنے
فیشن نوں نجاون دے پئے تے چارے کروے
گھر دا پروہ رکتن لئی پئے لین پڑانے پڑے
اوور کوٹ جراباں، شالال سوئے ساکے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ ہزارے دیکھے

نویں نرالی جپانی جس نے جو آواز لگائی
کھے ملوکاں والا بھائی کھمش وکنے آئی
مونگ پھلی نوں آکھے کوئی پتے دی بھر جانی
گتے وپچن والا کوئے لئی گئی مٹھیا لئی
برنی دی آواز سنی تے شکر پائے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمعہ ہزارے دیکھے

شاخاں جہڑے ساوے پتہ کچھڑ چائے ہوئے
پیلی رت دج خورے ایناں کنہر کنہر جانائیں
رُوق پیچھوں ہونی لے کچھ گونہری ہور ادا سی
میلے نے کچھ ہور وی کلیاں لوکاں نوں کر جانائیں
منزل تے جا پڑے انور پے گئے جہڑے پینڈے
پچھن ولے پچھدے رہ کئے کتھوں تیکر جانائیں

عزل

ایویں اوہنوں تڑھیاں دتیاں کوچ اسان کر جانائیں
اوہدے شہروں دوجی تھانویں کھڑے کامر جانائیں
عشق نہ جس دے پئے اُس نے ہونائیں لیراں لیراں
جس نوں کوئی کھج نہ ہووے اس لے کھسرا جانائیں
خواباں وچ وی تکیاں نیں سَن ساژن اییاں چھانواں
کدی خیال وی آیا نہیں سی دھپے وی ہسرا جانائیں

ساری بد زنگی مری تے رنگ سارا اوس دا
ایسی آنکل نال ظالم تماش ورتاندا رہیا

میں ساں عرضی والذا میرا بھلا کبھی زور سی
اوہ سی مرضی والذا تاحسیر فرماندا رہیسا

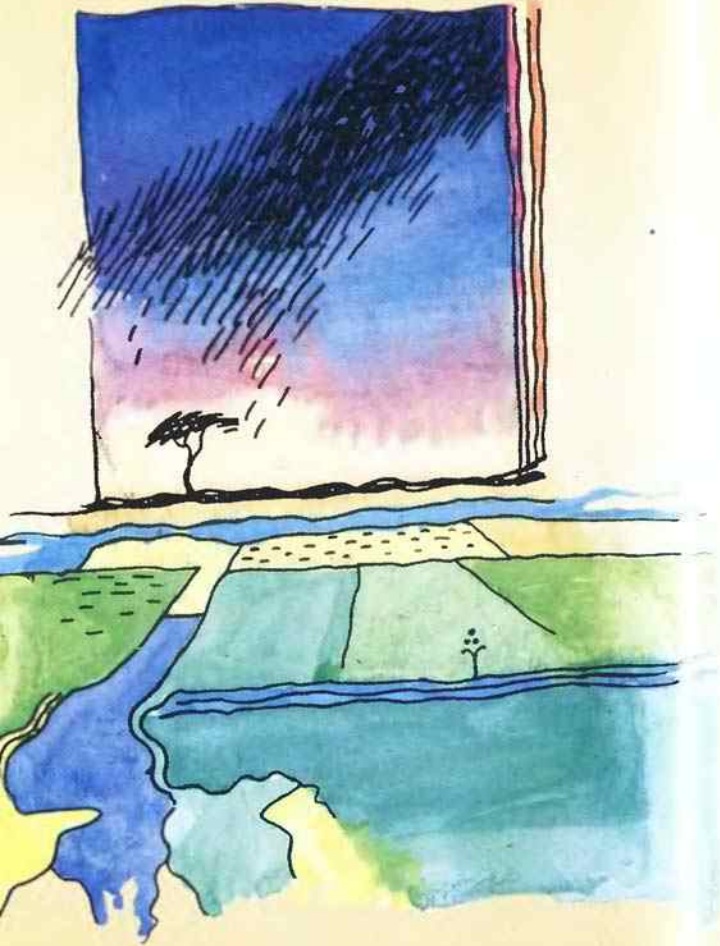
اک گنی انور نہ بھنجے زمین دتی اوس نے
اس طرحاں بسدا رہیا بدل کہ ترساندا رہیا

غزل

وقت مٹھے وچ کڑتن دا زلا پاندا رہیا
ساویاں مرچاں شتو تان رنگ ورتاندا رہیا

ایہ تے لوکاں صرف لیکھے وے دھاڑے جانناے
فایدہ اوسناں نوں کبھی نقصان پہنچاندا رہیا

لالہ والے نوں لتیاں چھوین دی کبھی لوڑ سی
دیو مالا دا پجباری کہانیاں پاندا رہیا

ایسے خورے کیسے ہونائے

آہنیاں دے مچ و چپائے
سہے سہے پیچھی سٹارے
بجلی مارے پیسے لٹکارے
ایسے خورے کیسے ہونائے

کوئی رات نہ جائے خالی
سُفھے اندر دین و خالی
لمبی پکوشل ولے تارے
ایسے خورے کیسے ہونائے

مُتَا ، ہوش وگستا مالی
ٹہنی ٹہنی ، ڈالی ڈالی
ڈھوڈل کاں پیاچجناں ماے
ایتھے خورے کبیہ ہونائے

لوکاں نوں کبیہ ہوندا جاوے
بندے جاوَن ہول بڈاوے
اک دُو جے تھیں کچھن ساے
ایتھے خورے کبیہ ہونائے

کیٹری ہونی دے پَرچانویں
انورہین نہ دین اس تھانویں
ہرکوئی باہر اڈاری مارے
ایتھے خورے کبیہ ہونائے

زرعی بھارتاں

اوہ اک اچا لٹا گھبرو دُوروں نظر میں آوے
اُس دے سرتے پکڑی جس دے شملے ساوے ساوے
اوہدی شکل شباہت دل میں کرناں ہور اٹارا
پتلا ورگ تے انگل ورگا اس دا پنڈا سارا

ایہ بھارتاں جے توں بھجیں تاں میں تینوں مناں
لکھ بھلیکھے پالو بھاویں بچھ لیا میں گستاں

غزل

کس محبتاںوں اکاں گلیاں
جا کتھے وسیاں بدلیاں

اوتھے بندے ویکن آکیاں
جس شہر نہ لُجھے باریاں

اک مکھڑا پڑھیا اوس دا
اساں ہور کبیتاں بھنپیاں

اسی انور سینڈھڑ ہو گئے
نمک گلیاں سبھے سختیاں

اُسے دی مشہوری اوتھے جیڑے پنڈول لنگھاں
اُس دے برتے اگ دی کھاری پانی دے مچ منگاں
جے نہ آپ بلائیے اونہوں کدی نہ مونوں برے
جے بولے تے ہاواں بھر کے اپنے ڈکھرے پھولے

ہور کچھ اس دا پتا نشانی میں نہیں مناں اکتا
کوئی ہور بھارت پاؤ بچھ لیا میں ہتھ

کون اوہ بندہ پیاریاں جس نوں دھپاں نالے کنیاں
کدی اڈیکے شکر دوپراں کدی اڈیکے بھڑیاں
اوہدے مزھکے اکتے رت دی رانی وی بے رنگی
لکڑ، لوہیا، مٹی، پانی اس دے ساتھی سنگی

زمیاں دے مچ ڈوبی جاوے اپنے لہو دی لالی
بچھ لیا اوہ میرا بندہ دیس مرے دا ہالی

خسر دھاڑے اکھیاں مچ میں بھکے لے گیا تینجو
کوہچی گل سی حالم خالی بھانڈے دا پرتا وانا

مَنگنائیں فیر اُدھار کے توں
فیر نگاہوں مُجھک شک جانائیں

ویسے سربل دے نہیں سکنے
مُر حُبرمانہ نُنک شک جانائیں

پڑھدیاں زرخاں والیاں چھمکاں
میںٹوں فیر پھنڈک شک جانائیں

رُکھیٹاں والا بوٹا میٹرا
جھوں شوں جانائیں نُنک شک جانائیں

اَنور اِس مَنگنائی مہتوں
عشق وی چیتوں اک شک جانائیں

شک شک جانائیں

میٹری اِس تنخواہ نمائی
بہشتیوں پہلاں نُنک شک جانائیں

لوڑاں منیر ترڈی بن کے
میرا کھیسہ نُنک شک جانائیں

جی کرناہیں منڈی جاسیے
جانڈیاں جانڈیاں نُنک شک جانائیں

بولیاں

بتی سرخ نہ ہوئے ساوی تے سدا تینوں وکھدا بہاں

میرا کھنا دا وکھدا تکیہ جے بہنجاں اہل پینا

تیرا شمر گزیاں والا تے سائوں کسے کیہ پچھنا

تیری نظر بلیدال ورگی تے سائوں وی ٹیٹ کرے

پینی پیسی تے برکھانے تے بے فی خورا کاں تیریاں

پائیاں سرخ پوتسا کاں کڑیاں تے سڑواں نولں اک لگ گئی

قدرت داوی بندیاں دے نال ماٹواں والا لیکھا اے
کچھ چاٹہ کسے نولں چمناکے چند کسے نولں تھپنی اے

وچارا

پیر کیوں ٹرے نہیں ؟
سوچی پئے گیا اک فلسفی
تے ایہو مسدہ سوچدا
اوہ ٹردا ٹردا
بہہ گیٹ
تے
ایسا بھیٹا !
ایسا بھیٹا !
فیئہ
ٹرنوں رہ گیٹ ،

چھوٹا ووا

تسی لئی، ماڑی ماڑی ماڑیاں دی بھیسہ وی
اک وی وڈیرا ہوئے کتیاں بھارا ہندا لے
وڈی ساری کھیسی وی تے نکلی جتی جا پدی
نکھچنا ماتھی وی تے وڈا سارا ہندا اے

جھولا جیہا

گندوک جے ویلے دے پر نئے وی اے منہٹی جیہی
میریاں کتساں دے وچ کچھ بولدائے ہولا جیہا

کوئی ایسی چاپ مینوں نیرے نیرے جا پدی
کوئی کتیں وچ جو میں لبھدا پھرے ہولا جیہا

خوف کس ہونی دا سائناں نال نہتھی ہو گئیے
دل دے وچ پھردا اے پچھانوں اک جھولا جیہا

میں محلے والیاں دی نیر منگدا جا رہیاں
مینوں لکدا جے گلی وچ فیر کچھ رولا جیہا

گل وچوں گل نکلی

گل سچناں جدوں چل نکلی
تے گل وچوں گل نکلی

گل سچی لکدی کوڑی
گل ٹی وی نے سکھائی اکو
گل گل تے دجاؤ تہی
تے گل وچوں گل نکلی

کوئی چادر ماری کھچے
ہُن نکلی وی پئی بولے
ہُن پوچھے دو ای اچھے
تے گل وچوں گل نکلی

کیوں خلقت آن کھلوتی
بھانویں ہوئے ڈاہدی میلی
ہوندی فیرو دی دھوتی دھوتی
تے گل وچوں گل نکلی

پچک بیٹھے آں پھکی کیمڑی
پڑھ پڑھ کے اسان انگریزی
کر لئی اے ترقی کیمڑی
تے گل وچوں گل نکلی

ساڈا مبلغ علم انگوٹھا
اسان اگلی صدی ول جانا
ساڈے کندھے سہتھاں وچ ٹھوٹھا
تے گل وچوں گل نکلی

کھنئی کھنڈ بنائی چوراں
اگے دیسی دیسی گڈیاں
پچھے پچھے ولیتی ڈوراں
تے گل وچوں گل نکلی

کوئی وکنے آئی ننگی
پیا پائے گلماں سارا
لک جائے نہ پک نوں کھنگی
تے گل وچوں گل نکلی

گوری گور اتے نال اک کُتا
گل اُساں عجائب ویکھی
کُتا جاگد اتے گور اُستا
تے گل وچوں گل نکلی

مزیا د پیا چن ماہی
نک جان سیا پے سارے
نک جائے جے وڈیرا شاہی
تے گل وچوں گل نکلی

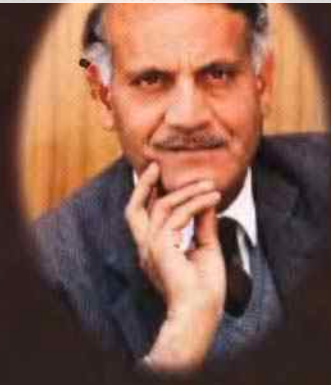
پھڑکھتے مرد نماں
پینو کر دی اے پئی تفتیشاں
رولا پے گیائے زمانے تھانے
تے گل وچوں گل نکلی

پیا کھاندائے حلوے کھیراں
ایج منگدے دُعاواں ملاں
جوین کردائے پیا تقریراں
تے گل وچوں گل نکلی

کوئی دفترے وچ موری
جس راہیں راہیں راہیں
کوئی فائل ہندی چوری
تے گل وچوں گل نکلی

مصنف کی دیگر کتب

- میلہ اکھیاں دا (پنجابی کلام)
(پنجاب رائٹرز گلڈ انعام یافتہ)
- قطعہ کلامی (اُردو قطعات)
- فارسی ادب کے چند گوشے (تحقیقی اور تنقیدی مقالات)
- غنچہ پھر لگا کھلنے (اُردو طنزیہ مزاحیہ کلام)
- ہُن کیہ کریئے؟ (پنجابی کلام)
(حجرہ ایوارڈ یافتہ)
- تقریب (تعارفی مضامین۔ اُردو)
- اک در پچہ اک چراغ (سنجیدہ شاعری۔ اُردو)
(عجی ایوارڈ یافتہ)
- شاخ تبسم (مزاحیہ شاعری کا سنجیدہ مطالعہ مع انتخاب کلام)
- میلی میلی دُھوپ (اُردو و پنجابی سنجیدہ/مزاحیہ شاعری)
- در پیش (اُردو مزاحیہ قطعات، غزلیات اور منظومات)

یہ بڑا ظالم آدمی ہے..... اڑتی ہوئی
آوازوں کو کچل لیتا ہے۔ پھر ان آوازوں کو
منجھ کر دیتا ہے اور ان منجھ آوازوں کو
جب چاہے تیلی دکھا دیتا ہے اور وہ پھر
اڑنے لگتی ہیں لیکن نئے سُروں اور انوکھے
رنگوں کے ساتھ..... تیلیوں کی طرح۔

اس ظلم کاری کرشمہ سازی کا ایک بھید یہ
ہے کہ موضوعات کے چناؤ کے ساتھ
ساتھ الفاظ کے خزانوں پر بیٹھے ہوئے
ساپروں کو بھی سدھا رکھا ہے اور جب بھی
اس کے ابرو میں جنبش ہوتی ہے یہ ناگ
شب چراغ اُگل دیتے ہیں جو ہر سخن طراز
کے بس کی بات نہیں۔

فارسی، اردو، پنجابی سب زبانیں انور مسعود
کی مادری زبانیں لگتی ہیں چنانچہ جب بھی
کوئی موضوع اس کے دماغ خیال کا صید بنتا
ہے اس کے لئے الفاظ کا قفس رنگ
حاضر ہو جاتا ہے۔